

Automatiserte avgjørelser

Finans Norges seminar for personvernombud 28.-29. januar 2020

Eli Karine Navestad

Head of Data Privacy Office, Santander Consumer Bank Nordics

 Santander Consumer Bank

Flere bestemmelser i GDPR er sentrale for alle automatiserte avgjørelser (inkl. profilering)

- Art. 5(1)(a) – behandlingen må være lovlige, rettferdig og åpen
- Art. 5(1)(b) – formålsbestemthet
- Art. 5(1)(c) – dataminimering
- Art. 5(1)(d) – riktighet
- Art. 5(1)(e) – lagringsbegrensning
- Art. 5(2) – må kunne dokumentere overholdelse av art. 5(1)
- Art. 6(1) – må ha et rettslig grunnlag for behandlingen
- Art. 7 – eventuelle samtykker må oppfylle lovens krav
- Art. 13 og 14 – informasjon og transparens
- Art. 15 – innsyn
- Art. 16, 17, 18 og 21 – øvrige rettigheter
- Art. 25 – innebygd personvern
- Art. 35 - DPIA

GDPR art. 22 gjelder kun avgjørelser som er utelukkende automatiserte og har betydelig påvirkning

Automatiserte avgjørelser, herunder profilering

1. Den registrerte skal **ha rett til ikke å være gjenstand for** en avgjørelse som **utelukkende** er basert på **automatisert** behandling, herunder **profilering**, som har rettsvirkning for eller på **tilsvarende måte i betydelig grad påvirker vedkommende**.
2. Nr. 1 får ikke anvendelse dersom avgjørelsen
 - a) er **nødvendig** for å inngå eller oppfylle en avtale mellom den registrerte og en behandlingsansvarlig,
 - b) er **tillatt** i henhold til unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som den behandlingsansvarlige er underlagt, og der det også er fastsatt egnede tiltak for å verne den registrertes rettigheter, friheter og berettigede interesser, eller
 - c) er basert på den registrertes uttrykkelige samtykke.
3. I tilfellene nevnt i nr. 2 bokstav a) og c) skal den behandlingsansvarlige gjennomføre egnede tiltak for å verne den registrertes rettigheter og friheter og berettigede interesser, **i det minste retten til menneskelig inngripen fra den behandlingsansvarlige, til å uttrykke sine synspunkter og til å bestride avgjørelsen**.
4. Avgjørelsene nevnt i nr. 2 skal ikke bygge på særlige kategorier av personopplysninger nevnt i artikkel 9 nr. 1, med mindre artikkel 9 nr. 2 bokstav a) eller g) får anvendelse og det er innført egnede tiltak for å verne den registrertes rettigheter, friheter og berettigede interesser.

Definisjon profilering: GDPR art. 4(4): «*enhver form for **automatisert behandling** av **personopplysninger** som innebærer å bruke personopplysninger for å **vurdere visse personlige aspekter** knyttet til en fysisk person, særlig for å analysere eller forutsi aspekter som gjelder nevnte fysiske persons arbeidsprestasjoner, økonomiske situasjon, helse, personlige preferanser, interesser, pålitelighet, atferd, plassering eller bevegelser*»

Nærmere om art. 22

- Konsekvenser av at art. 22 kommer til anvendelse
 - Forbudsbestemmelse (?)
 - Art. 13(2)(f) og 14(2)(g) – informasjon – underliggende logikk og betydning/konsekvens for den registrerte
 - Art. 15(1)(h) – innsyn – underliggende logikk og betydning/konsekvens for den registrerte

- Diskusjonspunkter:

- Hva ligger i «*betydelig grad påvirker vedkommende*»?
- Hva er terskelen for «*nødvendig*»?
- Hva ligger i «*tillatt*» i henhold til nasjonal rett?

Det bemærkes, at når det fremgår af artikel 22, stk. 2, litra b, at afgørelsen skal være hjemlet i national ret, kan det ikke antages også at være et krav, at den nationale lov specifikt regulerer, at afgørelsen skal ske uden menneskelig indblanding. Det må således antages, at der – når det i øvrigt er i overensstemmelse med national ret at beslutte, at afgørelser skal ske automatisk uden indblanding af en sagsbehandler – fortsat kan træffes en sådan afgørelse.

Eksempler

Rettsvirkning:

- om du får innreiseforbud til et land
- om du oppfyller vilkårene for å motta dagpenger eller sosialstønad, eller
- om strømtilførselen kuttes fordi regningene ikke er betalt

Avgjørelser som på tilsvarende måte i betydelig grad påvirker en enkeltperson:

- automatisk avslag på søknad om kreditt på internett
- e-rekruttering uten menneskelig inngripen

Eksempel 18 – Lånetilsagn fra en bank

En kunde K henvender sig til en bank B, idet K ønsker at få oplyst, hvor meget hun kan låne af banken til brug for køb af en ny bolig.

Banken B har et system, der ved brug af forskellige algoritmer kan "træffe afgørelse" om, hvor meget bankens kunder kan låne. Systemet er indrettet således, at det bl.a. inddrager oplysninger om kunden K's rådighedsbeløb, alder, uddannelsesniveau, job, registreringer i RKI, tidligere betalings erfaringer og geografisk placering.

Da kunden K får oplyst, hvad banken B's system er kommet frem til, at hun kan låne, bliver hun meget overrasket. Hun har nemlig på baggrund af samtaler med bekendte, der også er kunder i B, haft en forventning om, at hun ville kunne låne for 1 mio. kr. mere, end hvad systemet er kommet frem til.

På den baggrund anmoder K om, at B træffer en ny afgørelse med menneskelig indgriben.

Banken B's automatiske afgørelse er som udgangspunkt lovlig, da behandlingen er nødvendig for at indgå en potentiel låneaftale med K.

I dette tilfælde skal banken B dog træffe en ny afgørelse, da kunden K har ret at få afgørelsen prøvet igen med menneskelig indgriben.

<https://www.datatilsynet.dk/media/6893/registreredes-rettigheder.pdf>

Kunstig intelligens og personvern

Store muligheter med tilhørende betydelige utfordringer

Dataminimering

Prinsippet om å bare behandle de opplysninger som er nødvendige kan være problematisk fordi noe av poenget med KI er at KI kan finne sammenhenger og relevans vi ikke vet om

Skatteetaten testet 500 variabler, endte med 30

Maskinlæring er ofte per def. datamaksimering

Mitigerende tiltak: Pseudonymisering/kryptering og gjennomføre DPIA

Informasjon

Kunden må informeres om hvordan kunstig intelligens brukes før behandlingen starter

Må være i klarspråk; lett forståelig – kan være vanskelig å oppnå

Mitigerende tiltak: Gode samtykker (hvis aktuelt), informasjon i personvernerklæring, menneskelig intervensjon etc.

Transparens/ gjennomsiktighet

Den registrerte må forstå hvorfor resultatet blir som det blir

- Forklare logikken uten å avsløre forretningshemmeligheter
- Frykt for algoritmer med «bias», for eksempel rasisme

Mitigerende tiltak: Informasjon ved avslag og rentefastsettelsen, menneskelig intervensjon, generelle forklaringer i personvernerklæringen. Må føre tilsyn med KI

Formålsbestemthetsprinsippet

Bruk av opplysninger hentet inn til ett formål kan ikke gjenbrukes til uforenlige formål

Hva er et uforenlig formål? Må være noenlunde forutsigbart for den registrerte at dataene blir brukt til dette formålet. Formålsutgliding

Mitigerende tiltak: Be om samtykke (?), ha kontroll på hva man bruker dataene til, føre tilsyn med algoritmene

Noen betraktninger

- Hovedformålet er å unngå at de registrerte ikke forstår hvorfor en avgjørelse blir som den blir
 - Svart boks
 - Deep learning, maskinlæring, selvlærende algoritmer etc.
- Søker også å unngå diskriminering, inkludert prisdiskriminering
- De lege ferenda: All grunn til å skille mellom de tilfellene der beslutningen ville blitt nøyaktig den samme, men maskinen gjør utregningen raskere enn et menneske
- Automatiserte avgjørelser for henholdsvis søknadsbehandling (matematiske beregninger) vs. rentefastsettelsen
- Og hva med markedsføring?

11:26 | santanderconsumer.no

E-post
enavestad@hotmail.com

Mobilnummer
92817876

Renten kan variere fra 7.90% til 13.20%. Månedsbetølet og renten er individuell og vil bli fastsatt etter innsendt søknad. Hvis din søknad blir godkjent vil du få et personlig tilbud med din rente og ditt månedsbetølet.

Neste steg

Ferdig

1	2 ABC	3 DEF
4 GHI	5 JKL	6 MNO
7 PQRS	8 TUV	9 WXYZ
+ * #	0	<

11:29 | santanderconsumer.no

Logg inn Meny

Registrerer søknad ✓

Behandler søknad ✓

Klargjør tilbud ✗

100%

Søknaden er sendt til saksbehandler

Din søknad kunne ikke behandles automatisk, og er nå sendt til en av våre saksbehandlere. Hvis søknaden blir godkjent vil du innen kort tid få beskjed via e-post/sms.

Ved spørsmål om din søknad er du velkommen å kontakte oss på telefon eller chat.

Takk for at du søker om lån hos oss.

Snarveier

Eksempel

I et system for utmåling av straff og kausjonsbetingelser i USA, kom det påstand om diskriminering ved hjelp av kunstig intelligens. Systemet blir brukt til å forutsi risikoen for at domfelte vil begå ny kriminalitet.

Tidsskriftet ProPublica studerte avgjørelser systemet hadde fattet, og konkluderte med at det diskriminerte afroamerikanere. Antallet afroamerikanere som feilaktig ble flagget med høyrisiko for å begå nye lovbrudd, var dobbelt så høyt som for hvite.

Selskapet som utviklet systemet var uenig i ProPublicas konklusjon, men ville ikke gi innsyn i hvilke kriterier og beregninger som inngikk i algoritmen. Det er derfor ikke mulig hverken for de domfelte eller offentligheten å få klarhet i hvorfor avgjørelsene blir som de blir.

(Kilde: <https://www.propublica.org/article/machine-bias-risk-assessments-in-criminal-sentencing>)

Hva må gjøres internt?

- Kartlegg i hvilke tilfeller dere bruker automatiserte avgjørelser og profilering
- Gjennomgå det rettslige grunnlaget for slike behandlinger og dokumenter eventuelle interesseavveininger og DPIA'er
- Dokumentere «nødvendighetsvurdering» dersom man belager seg på art. 22(2)(a)
- Gjennomgå deres personvernerklæringer og standardssvar på innsynsbegjæringer
- Hva står det når kunden får avslag på nettsøknader?
- Teste og revidere algoritmer og automatiserte avgjørelser på jevnlig basis

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	
1	Use of artificial intelligence in Santander Consumer Bank AS									
2	Department	Process description	Which personal data are being processed	Purpose	Has a DPIA or risk assessment been performed? (yes/no)	Process owner/contact person	Is the process fully or partly automated	Does the AI/process make decisions without human involvement? (yes/no)	If yes, what kind of decision?	If no, please
3	Operations	[Use of robotics tools to generate letters to customers. The robotics scan through xxx to identify xxxx and thereafter generates xxx]	[Name, address, SSN, car registry no., account number]	Distribute letters automatically	No	[Name]	Fully	Yes	[When to send which letters to a customer]	[A person re before an ap denied]
4										
5										
6										
7										

